

**ruben bucoiu**

# **garderoba de aripi**



**EDITURA UNIVERSITARĂ**

**motto:**  
omul se naște ca să zboare,  
de aceea suferă..

---

*„Omul se naște ca să sufere,  
după cum scânteia se naște  
ca să zboare”*

## cuvânt introductiv

Inevitabil cathartic se întretes limita cu infinirea, suferința (i)mobilității cu euforia zborului în volumul **Garderoba de aripi** a poetului Ruben Bucoiu. El statuează ca motto: „omul se naște ca să zboare, de aceea suferă”, (re)semantizând un vers din cartea Iov:

„Omul se naște ca să sufere, după cum scânteia se naște ca să zboare” (Iov 5 :7).

De aceea are nevoie omul de o garderobă întregă de aripi, ca să alinieze nașterea cu moartea, iar între ele și dincolo... (ne)Cuprinsul mântuitor. Ca să le asorteze fiecărei interogații și să escaladeze micimea recurentă, rămășițele perceptibilului cu zborul necenzurat și revelator. Înălțuirea vocabulelor, filtrată prin sensibilitatea creatoare, nu se lasă decriptată până la capăt, fiindcă miza e ca lectorul să fie atras, furat de *joc*, să îmbrace haina unui veritabil *homo ludens* (Huizinga), să-și tot încerce aripile până le nimerește pe cele ideale. În ciuda faptului că țarcul contingentului e definitoriu incomod, lectorul trebuie să *participe*, nu să viseze.

Fiind la al treilea volum de poezie, după *În coaja semnelor de întrebare* (2013) și *Ochiul în plus* (2015), Ruben Bucoiu și-a dăltuit cu iscusință formula poetică, nu doar prin câștigarea unei ritmicități individualizate, ci și prin expresiile eliptice, pe care lectorul e invitat să le completeze în acord cu propria sensibilitate. Regăsim în poemele lui accente din Nichita Stănescu, Lucian Blaga, Marin Sorescu, Charles Baudelaire sau Rainer Maria Rilke, și evantaiul de intertextualitate se poate lărgi indefinit. Cu

toate acestea, formula poetică propusă relevă o stilistică proprie, ceea ce îl îndepărtează de tentațiile de mimetism, dar îl face în același timp (mai) intraductibil.

Dinamica ludică se evidențiază cu ingeniozitate, fiindcă după ce o apuci într-o direcție a sensului și ai impresia că totul e limpede ca lumina zilei, dintr-odată se întrevede în clarobscurul sintagmei următoare o nouă axă semantică, pe care cititorul o bâjbâie sau o bâlbâie, pe care o urmează vrăjit, fascinat, motivat de promisiunea mereu amânată a unei comprehensiuni totalizatoare, luminoase și salvatoare. Nedumerirea combinată cu efortul de a intra pe noul făgaș semantic obligă la participare, la descoperire:

lucrez la un vis – nimic nou  
poate-i ca și la tine  
mă ține de fraier, de prost  
nu mă plătește  
mă vrea voluntar  
oricând, oricât  
inconștient și viu  
de-mi poți pune pastă de dinți  
pe deget  
sau spumă de ras în palmă  
**(de-terminat)**

„mânci calule ovăz?” s-a-nclinat  
dâra lăsată în palmele Domnului  
de scrisul hățurilor de care a tras  
scânteietorul zâmbet al unui răspuns  
la rugăciune

de atunci tot aleargă  
sub biciul vitezei  
nechezând din când în când  
lumina din ochiul cititorului  
**(povestea hergheliilor)**

Ruben Bucoiu are abilitatea de a-l face pe cititor să stea cu toate simțurile ascuțite, să nu adoarmă trecând de la un verb la altul, de la un *ochi* la altul, să nu se simtă ca într-o repetitivă legănare, ca într-un univers compensatoriu, ci mai degrabă ca actor cu normă întregă în spectacolul vieții, poeziei, neființei și învierii. Receptorul se aseamănă cu un alpinist care măsoară cu îndârjire și consecvență spirala, cu suișurile și coborâșurile subînțelese... De fapt, labirintul și spirala sunt toposuri care se suprapun, așa cum dialectica *departelui-aproape* nu trebuie rezolvată, ci doar *ex-pusă*.

În matricea devenirii, Logosul are întâiul și ultimul cuvânt, e diacronie și sincronie, geneză, apocalipsă... și orice/tot ce urmează după ele. Plânsul pruncului e într-o limbă neînțeleasă – „eu plângeam sub numele meu / într-o limbă străină (**întâia literă**), iar cel trecut prin ciurul istoriei, prin sita evenimentialului își ignoră vocea, ascultând „vocea zborului” ori sunetul trâmbiței: „și poate că zgomotul de dincolo de trăgaci / va fi zgomotul meu caracteristic / *vocea zborului meu* / prin aerul vremii (...)  
«...*eu n-am un glas al meu / o voce a mea / în mine / vibrează vitejiile altora / oasele uscate ce-așteaptă învierea / glasului de trâmbiță!*»” (**intimități neîmpărtășite**)

Emblematic este și poemul **convenția unui timp verbal**... încă o pereche de aripi, luată cu grație din

*garderobă*, ca un exercițiu de memorie voluntară. „Mai demult” așa au intrat lucrurile în ființă, și întocmirea lumii nu era contestată. Așa se muncea – cu unelte la-ndemână și cu sudoarea frunții. Deprinderea mâinii se-pletește cu filozofarea într-o cuprindere netedă, fără asperități sau obstacole: „iară noi doi – filozofam / resemnându-ne cu sprijinire / de umărul nevăzut al lumii”. Mai demult, nu lucrurile (G. Percec) ne stăpâneau, ci noi pe ele. La răstimpuri, ludicul devine o simplă interfață ce permite stră-vederea gesturilor paradigmatic: „împărțeam grămada în două – / ca mai demult Moise apele mării”. Sensul original se în-ființ(eaz)ă cât mai firește cu putință.

Volumul de poeme „Garderoba de aripi” a poetului Ruben Bucoiu e ca un cuprins continuu, fără introducere și fără încheiere. Și nu pentru că ar fi necesară o tehnică a amânării în poezie, la fel ca în discursul epic, dramatic sau cinematografic, ci pentru că e multă substanță, pentru că rețeaua semantică e densă, proteică și constant ispititoare, o permanentă invitație la re-/de-venire. Fără teama de a reflecta cotidianul în esența lui cameleonică, deopotrivă suferință și zbor, necurăție și sfințire, pâclă irespirabilă și oxigenare mai mult decât plămânul poate cuprinde, actul po(i)etic se confundă cu ritualul de (pe)trecere. Vers după vers, aripă după aripă, scoase din garderoba mare cât lumea, în actul receptării, cititorul e transportat dinspre eveniment spre immanent *la (re)vedere*, într-un fel de agoră indefinit spațiată. Nu e nevoie de porți secrete, prin care să pătrunzi pe culoarele labirintice, cărora nu le dai de capăt fără călăuză (tarkovsiană sau nu). Nu soluția contează, ci travaliul donquijotesc al căutării, metamorfoza mântuitoare.

## întâia literă

devin nostalgic  
la gândul înfăptuit cu repeziciune  
al toamnei..

cândva o bucată de Italie  
alteori o fâșie daneză  
câte un pansament marin  
o plasă de priviri aruncată  
peste vârfuri de munte  
ca hrană la vulturi..

ah, noaptea în care  
au găzduit urechile tatei  
bagajele verbale ale  
veștilor:  
„ai un fecior!”  
eu plângeam sub numele meu  
într-o limbă străină  
cuibăream lumea sub lucruri  
„poate o să ai nevoie cândva  
de întrerupătorul ăsta..”  
plasticul e doar camuflaj  
nu-i lăsa să te păcălească  
vin zile de trupe înarmate  
a și venit dansul planetei  
și tu nu ți-ai repetat pașii  
[...]

zâmbetele îmi păreau cunoscute  
restul era gălăgie klingoniană  
de pe altă planetă..

abia când am găsit poezia  
am început să gânguresc  
aha-ul



## **dublă cetățenie**

trec așa  
ca o necunoscută  
zice ziua de ieri  
și tace  
rareori, da` rareori  
când gălăgia planetei e dată pe minim  
i se aud pașii  
îndepărtându-se

trec așa ca păianjenul  
prins în propria plasă  
uneori primesc în vizită  
câte o muscă, un fluture  
îi dau papucii miriapodului  
ca să fac loc în dulapuri  
scotocesc printre perle  
după boaba de nisip  
a țărnelui

în scoicile mari  
vuieste marea aventură  
și eu nu-mi găsesc  
pașaportul

## **third conditional**

ahh, de-aş fi gară.. trenuri te-aş face  
în toate peroanele luminate în noapte  
de vocea repetitivă ce le-anunţă  
plecarea, sosirea

de-ai fi ramură mi-aş avea cuibul  
construit pe umărul înadins crescut  
din trunchiul zvâcnind  
al inimii

carte de-aş fi – semn de carte te-aş  
face pauză regăsită în mijlocul  
oricărui capitol  
şi-un cântec în versuri te-aş pune  
şi te-aş silabisi pe note  
notele pe care mi le dai zilnic

fii-mi gleznă-n alunecare  
ca să-mi împletesc firul de mersul tău  
rupt, găurit să te pot atinge cu degetul  
andreaua privirii să-ţi prindă ochiul  
zăvor al inimii tale descuiat  
de privirea mea furişată

ca mersul pe linie mi-e gara  
fără de capăt ți-e capătul de linie  
şuieră amintirea prin tuneluri  
se-aude compostarea biletelor  
rămasă pornită..

## **necuprinsuri**

..așa că  
de citit n-am citit (mai) nimic  
în afară de  
ziua luminii din căldura apusă  
frumusețea sălbatic de liberă a florii  
o glazură radiantă a toamnei  
niște frunze

brațele prietenești ale munților  
în hora lor pietrificată  
clăbucii de nori ai zorilor  
răsfirați pe alb  
printre văile dimineții  
răcoarea ca de rouă a ierbii  
tăcerea prelungă a peisajelor  
adâncă învăluire a liniștii  
transformarea pașilor în cărare

culegerea unei pietre  
aplecarea unui genunchi  
bucetul pozei cu brândușe  
cablurile întinse ale văzduhului  
albul gogoșilor celeste  
micul dejun al unei conversații  
hohotul de râs al fericirii  
amestecarea dulcelui cu lingurița  
cafeaua muzicală a sorbirii

virgula unui sughit  
și ridicarea volumului luminii  
amestecul articulat al alfabetului  
semnificațiile mute ale gesturilor

și alte cuprinsuri..

## țărână înaripată

și de-oi rămâne afară ne-ngropat  
deliciu`corbilor mă las a fi  
în pliscul lor de os înaripat  
să zbor cum niciodată n-am zburat  
deasupra sufletelor vii

privire să le fiu rotundă-n ochi  
sau pană răzvrătită pe ogor  
la fel cum mai demult beton de bloc  
stam suflet curios ochi lângă ochi  
fereastră lângă zâmbet, la-un-loc..

dar nu s-or îndura să nu mă lase  
nerăstignit pe lemnul răposat  
neprins în cuie de rugina vremii  
nedat la viermi ca pită din aluat  
..și n-o să zbor – privire-n ochiul negru  
ca pana neagră a corbului hapsân  
și n-o să zbor cum nici nu am zburat

dar poate s-o-ndura de mine  
totuși, palatul negru al lutului tăcut  
să fiu lătură-n gura rădăcinii  
sevă să-i fiu, aș vrea, să-i fiu avut  
și să mă poarte-n zboruri ne-nțelese  
prin trunchi și ramură și frunze-n vânt  
sub ghearele de corb și cuib de stele  
spre nodul dezlegat  
de-a fi pământ

**foamea**

moliile au mâncat fluturii  
ca pe o preferință  
încă de dinainte de-a-și deschide larvele  
garderoba de aripi

șoselele zac pustii..  
rugina a mâncat șervetul  
cu care și-a șters colțurile gurii  
aidoma dărelor pe care  
le lăsau odinioară pe caldarâm  
roțile înaripate ale mașinilor

comorile au fost furate  
fără să le ridice instantaneu și brusc  
valoarea hoților  
comorile au furat hoții  
de nu mai e de găsit niciun făptaș  
nu mai e de găsit nicio condamnare  
niciun document scris  
pe care să-l săpăm în înțeleșuri  
până la evadare

nu ne-a rămas decât robia libertății  
și rămânerea ei în urmă  
urmele au mâncat pas cu pas  
poteca, drumul,  
cărarea..

## **no vacancy**

jonglarea aceea printre semiumbrele  
faptei – iubirea mea – e  
tocmai simptomul incontestabil  
al destinului – jocul criminal  
din care se hrănește viața  
ca o căpușă

bălțește totul în ochii tăi – îmi  
spui – și faci legătura între  
segmentele verticale ale zilei  
ca o dactilografă lichidă care  
scoate dopul chiuvetei  
plină de vorbe în care ne spălăm  
conversațiile, clăbucii  
mai-mult-sau-mai-puțin recognoscibili  
ai sensului

e plin de umbre printre jonglări  
ascundere a ascunderii sub ascunderi  
evidentă amprentă a unicelor  
variante disponibile

**..pfff**

și de i-aș zice la câine pisică  
și la mâine vrabie,  
și în ziua următoare ceară,  
tare greu m-aș descurca  
să mănânc cu lingura ghearei lui  
ciorba unui lătrat  
zburat pe ramura cu scară de apă  
a unui incendiu

ce mieunat ar fi înotul peștelui  
cu coadă stufoasă  
prin acvariul bibliotecii

și de i-aș zice la lemn flacăra,  
și altădată înmiresmare  
ciudat de banală ar fi poezia pe care  
n-aș ști s-o extrag  
din măseaua de minte a acestei rostiri,  
pentru că vrând să merg la dentist cu  
pana unei vo-cale multicolore  
am repetat papagalul pe de rost  
până am găsit din nou drumul șerpuit al grădinii  
ce și-a înfipt adânc rădăcinile  
în pământul fosforecent  
al memoriei unor amintiri  
uitate de neuitare